

26 september 2021. Broederschapdag en Internationale Vredesdag. Gemeenschappelijke dienst van de doopsgezinde gemeenten Veenwouden en Heerenveen-Tjalleberd, te Heerenveen. Bijbellezing Markus 4:35-41 De storm op het meer. Thema: Hoop en herstel vinden in crisistijd. Tekst ds. Pieter Post

Ergens aan het begin van de jaren '60 stelde de Algemene Doopsgezinde Sociëteit een landelijke Broederschapdag in om gemeenten met elkaar in verbinding te brengen. Dat was toen midden in een crisistijd. De Berlijnse Muur werd opgebouwd en er was de Cubacrisis. Er werd een duidelijke scheidslijn getrokken in de verhoudingen van Oost en West. Op een Broederschapdag zou in het hele land op dezelfde zondag over hetzelfde thema worden gepreekt. Op die manier zouden we onze identiteit en verbondenheid met elkaar versterken als een tegenwicht tegen allerlei vijandelijkheden. Inmiddels is dat wereldwijd en over alle grenzen uitgeroeid.

De Mennonite World Conference heeft zich op dezelfde manier beziggehouden met het versterken van onze wereldwijde gemeenschap. Eenmaal in het kwartaal lezen we het onlineblad Courier (Koerier), dat ons informeert over het wel en wee van onze broeders en zusters ver van ons vandaan. Wij lezen over een geloofsgroei in Afrika, waarvan een cijfermatigoverzichtje in de liturgie is opgenomen (800.000 mennonieten in Afrika vergeleken met 57.000 in Europa). Wij worden geïnformeerd over zware politieke geweldsomstandigheden waar gemeenten onder lijden, zoals in Columbia waar Mennonieten vredesmanifestaties organiseren tegen bendes en guerilla's die het leven onveilig maken. In andere landen komen gemeenten op voor vrouwenrechten waar mannen de dienst uitmaken; en jongeren streven naar meer mondigheid. Ons gebed voor hen wordt gevraagd, ook of we van ons willen laten horen om het uit te houden. Zo heeft de doopsgezinde gemeente IJmond enkele jaren terug samen met anderen kaarten en e-mails verzonden naar Sang-Min-Lee, een jonge broeder die wegens gewetensbezwaren militaire dienst gevangen zat in Zuid-Korea en vervroegd is vrijgekomen. Dat schrijven uit de hele wereld heeft daaraan bijgedragen.

De gemeenten zijn als dat bootje op het meer dat op allerlei manieren probeert stormen te weerstaan in crisistijd. Ook wij zijn dat bootje. Hoe we hoop en herstel vinden in crisistijd begint bij het versterken van de geloofsverbondenheid onder zusters en broeders. Verbondenheid is een kracht die heel wat klappen kan opvangen. Verbondenheid bevordert het gemeenschapsgevoel en verlicht ondraaglijke pijnen. Er is geen stabiliteit zonder solidariteit las ik ergens. Zoals de zwarte leider van de Black Panther beweging, Fred Kempton eind jaren zestig opriep: 'We gaan racisme bestrijden, niet met racisme, maar door te vechten met solidariteit'. Hij werd om zijn strijd in Chicago vermoord. Zijn levensloop werd verfilmd met de veelzeggende titel 'Judas and the Black Messiah'.

Die andere Messiah, Jezus van Nazareth, was voor velen een voorbeeldige om het tij in crisistijd te keren. Er zijn mensen die in tijden van depressie en recessie het overzicht weten te houden, die in alle rust en met wijsheid de juiste stappen zetten, en de hoofden van de meest kwetsbaren boven water houden wanneer het bootje zo lek is als een mandje.

Het suppen van daarnet verschilt niet zo heel veel van dat bootje, want stormen vragen om het evenwicht te bewaren. Onze gemeenten proberen koers te houden waar financiën zorgen baren, er weinig kerkenraadsleden te vinden zijn, en groepen ophouden te bestaan wegens ouderdom. En velen zijn bezorgd of wij op een dieptepunt afstevenen. Daarmee zitten wij in een heel ander schuitje dan onze broeders en zusters die zuchten onder maatschappelijke problemen in andere delen van de wereld, zij het niet minder zorgwekkend. Het enige dat ons wereldwijd momenteel verbindt is de vraag hoe wij hoop houden en zullen herstellen in de pandemie? Maar dan nog is er

geen stabiliteit zonder solidariteit. Afgevaardigden in de algemene vergadering van de Verenigde Naties confronteren de rijke landen met de vraag of het niet wrang is dat zij al over een derde injectie spreken, terwijl de armere gewesten nog op de eerste zit te wachten.

In zo'n situatie helpt geen enkele jota dat Jezus ons wel zal redden. Maar zijn boodschap is wel dat hij niet toestaat dat we omkomen in de troebele wateren van het leven, zegt Adriana Belinda Rodriguez Velasquez van de Iglesia Evangélica Menonita Honduras. Zij heeft recht van spreken te midden van het geweld van straatbendes. Waar de Hondurese gemeenten met veel hetere hangijzers te kampen hebben, zoals tegenover corrupte overheden over geweld en armoede, dan wij in onze relatief vreedzame westerse samenlevingen, waar Christus overboord lijkt te worden geslagen. Want hoe sterk is dat geloof van ons in hem die de golven en de wind weet te kalmeren?

Hij hielp de quakerse lerares Jessie Adam er weer bovenop. Zij was overspannen geraakt ergens aan het begin van de 20ste eeuw. Zij zag bij nacht en ontij zeilschepen voorbij varen, want ze woonde aan de westkust van Engeland. En daarin zag zij haar eigen leven weerspiegeld. Zij ervoer haar leven als gehavend en zwaar van schuim. En zij dacht: Als ik het zeil van mijn leven gestreken laat kom ik niet vooruit zoals die schepen, en raak ik nog meer aan lager wal. Maar als ik het hijs, zal ik wind vangen, vorderen en opklimmen. Haar levenscrisis was het geboorteuur van 'De Winden Gods'. Het lied werd in het Duits, Frans, Engels en Nederlands vertaald voor een internationaal religieus vredescongres in Nederland rond de Eerste Wereldoorlog waaraan Kees Boeke deelnam. De deelnemers zongen zichzelf vernieuwde levensmoed te binnen. Net zoals Domela Nieuwenhuis. Hij trad wel uit het instituut kerk, maar nam Christus mee als zijn mascotte in zijn strijd tegen onrechtvaardige maatschappelijke verhoudingen. In het Heerenveens Museum dat we straks bezoeken staat een kopie van Thorvaldsens Witte Christus op zijn bureau, cadeau van zijn eerste vrouw.

Jessie Adams had het verhaal over de storm op het meer met zijn wanhopige opvarenden in een bootje en 'Christus als stille gast', goed ingezien en mooi verwoord. Met hem in het vizier durf je de onzekere toekomst in te gaan, omdat hij zelf door eenzaamheid en angstcrises heen is gekomen, toen daar op die Olijfberg en in die tuin Gethsémané waar zijn leerlingen hem in de steek lieten, smekend 'mijn God, mijn God waarom hebt ge me verlaten'.

Maar tijdens de storm op het meer is hij de angst de baas. Het is dan na Pasen en de leerlingen weten inmiddels wat hij voor betekenis voor hen heeft gehad, dat het leven en niet de dood, overwint. Voor prille gemeenten van toen was dit het verhaal van bemoediging in tijden van vervolgingen. Alleen bij hem vind je rust en vertrouwen in het midden van crises. Voor ons is de strekking ervan, dat wie de wateren en de winden van de crises het zwijgen weet op te leggen, kan bergen verzetten, ja uit de dood van de lamgeslagenheid en de moedeloosheid opstaan. Die heeft het zeil gehesen in vertrouwen op vooruitgang. Die is in de crisis de crisis al voorbij.

En met hem als stille gast zijn de opvarenden van Veenwouden en Heerenveen-Tjalleberd een baken voor velen die ach en weeklagen dat we stuurloos zijn en zonder perspectief. De Cubacrisis werd afgewenteld, de Berlijnse Muur werd afgebroken, de Koude Oorlog opgeheven. Zeker, geen struisvogel zal ontkennen dat crises voorgoed verleden tijd zijn, of dat nu op wereldschaal is of in onze eigen gemeenten. Maar hoop en herstel vinden evenmin.

Zalig die het woord horen en erover waken. (Lukas 11:28)